

Uvod.

Vsak človek ima nekaj lastnin, kakor dušnih vrlin, telesnih močij, gmotnega imetka. Ali nekateri ceni svoje lastnine oziroma to ali uno izmed njih boljše, drugi manjše. Prvi si tudi prizadeva radi njih zadobiti veljavo; nekaj stalnega je v njem, kar ga kakor tajna vzmet povzdiguje ter brani, da se ne zavrže, da ne stori ničesar, kar bi bilo njegovim lastninam neprimerno. Če se cenitev dušnih lastnin ne pretirava in je brez zaničevanja drugih bitij, pravimo, da ima dotičnik ponos, da je ponosen. Prvo torej ni nič slabega, še nekaj dobrega je, toda jako lahko se izpremeni v slabost; človeku je treba silno paziti, da iz ponosa ne nastane ošabnost, prevzetnost, štimanost, napihnjenost, oholost. Toliko torej o ponosu posameznega bitja.

Govori se pa tudi o narodnem ponosu, t. j. o ponosu, ki ga ima vsak posameznik na lastnine svojega naroda. Narod je lahko ponosen na svoje duševne lastnosti, na svojo zemljo, na prosvetni napredek, na politične uspehe in dr. — Narodni ponos nahajamo pri vsakem narodu, dokler je zdravega mozga; manjkanje ponosa je znamenje smrtne bolezni, in v tem hipu, ko ponos začne minevati, začne narod hirati, ter se nagibati poginu. To nam pričuje zgodovina; doslej še noben narod ni bil izvzet. Narodni ponos je torej narodu neobhodno potreben, on je mozeg njegovega žitja. Ponos vzdržuje narod po koncu, kadar ga stiska nadloga, on mu daje poguma in ga izpodbada k velikim činom in žrtvam, on pa ga tudi drži, da ne zdrkne s pota časti. Vendar narod, kojemu ponos mineva, ni še izgubljen; kajti oslabei ponos se da zopet ojačiti. Tako so se rešili že mnogi narodi, ki so bili blizu pogina, s tem, da je v njih umirajoči ponos z nova oživel.

Toda govoriti nam je o narodnem ponosu v Slovencih. Tudi v našem narodu mora biti ponos, če se še šteje med živeče. Ali kam ga je šteti, med čvrste, med umirajoče, ali med mrtve? Zgodovina in narodopisje nam pravita, da slovenski narod sicer sedaj ni v takem stanju, da bi se mogel razvijati, a da mu moč raste, in je torej trdno upati krepke prihodnosti. Sovražne sile pritiskajo nanj že mnogo stoletij, da bi ga strle, zmlele, in grozne so bile muke, in bolečine, ki jih je imel trpeti, toda v kljub vsemu si je tiste lastnosti, ki so pogoj zdravega življenja, ohranil, in očitvidno in brezdvomno je, da kakega pol stoletja sem življenja moč v njem čudno raste, tako silno, da menda v vsej zgodovini ni drugega takega primera. V veliki nevarnosti je bil naš narod,

da ga zadene smrtna kosa in tedaj ponosa pač skoraj ni več bilo v njem čutiti; ali odkar mu gre na bolje, je tudi ponos začel rasti in danes se že vsaj toliko javlja, da ga je dognati; toda jako slab je še pač.

Spoznali pa smo gori narodni ponos kot tajno vzmet, ki daje narodu krepkost in trdnost. Čim živejši ponos, tem krepkejši narod. Največji dobrotnik je slovenskemu narodu potemtakem tisti, ki mu jači ponos. In v tem smislu narodu nekaj dobrega storiti, ta namen narekuje te-le vrstice.

Slovenec ima mnogo vzrokov, da je ponosen in sicer do skrajne meje ponosen. Lastnin ima toliko in tako izbornih, da mu je med vsemi narodi Stvarniku pač posebno biti hvaležnemu. Zlasti je lahko ponosen na svojo zemljo, na kojoj ga je Bog postavil, na duševne darove, na svoj jezik, na narodovo zgodovino in na to, da je Slovan. Vsak Slovenec pač naj mnogokrat o teh lastninah premišljuje in storil bode imenitno narodno delo v svrhu, da se jači narodni ponos.

(Dalje prihodnjic.)

Politični ogled.

Avstrijski nadvojvoda Fran Salvator pripoznava, da si Nemčija hoče iz naših dežel narediti most do Adrije in da bo vsled tega prišlo prej ali slej do vojne med Avstrijo in Nemčijo. Nadvojvoda piše:

«Vojne je potreba in ta vojna mora priti, ker našim sosedom se vzbuja želje po lepih podonavskih deželah in ker nemške meje potrebujejo, da se razširijo tudi proti vzhodu. Kakor se je Avstrija že od nekaj borila za svoje pravice, tako se bode morala boriti svoj čas za svoj obstanek; in ta boj bode odločen. Naj bi se ta čas, ki nam še preostaja, dobro porabil, da si pridobimo vsaj predpogoje za srečno obrambo.»

«Navzlic vsemu rotnju in zagotavljanju prijateljstva nam mora biti jasno, da so težnje sosednje prusko-nemške države po razširjenju skrajno nevarne celokupnosti monarhije.»

In nadvojvoda Salvator, član naše vladarske hiše, je prepričan, da je nujno potrebno za Avstrijo, da se zveže z Rusijo. Nadvojvoda piše namreč dalje:

«Medsebojno zблиžanje Avstrije z Rusijo naj bi se utrdilo v trajajočo zvezo, ker le v tem moremo zazreti poročstvo srečne bodočnosti naše monarhije.»

Iz nemške države. Poslanik pruskega kralja na Dunaju, grof Eulenburg, je

povišan knezom. Povišanje si je ta mož v polni meri zaslužil, to moramo pripoznati tudi celo mi avstrijski Slovani. Kajti da se avstrijska zunanja in znotranja politika suče, kakor želi Prusija, to je v prvi vrsti zasluga grofa Eulenburga. — Pruski princ Henrik je imenovan viceadmiralom avstrijske mornarice.

Volitve na Goriškem. Pri volitvi v deželni zbor so goriški Slovenci namesto grofa Coroninija vendar edino volili Slovenca Gabrščka. Sedaj pa pride še volitev v državni zbor. Tukaj pa bo med Slovenci, kakor vse kaže, velika zmesnjava. Nekateri hočejo zopet grofa Coroninija, drugi prof. Berbuča, dr. J. Tonkliča, dr. J. Staniča in dr. Tumo.

Isterski deželni zbor se snide šele na spomlad, kakor se je naznanilo deželnemu odboru. Ni pa še določeno, kje se zbor snide. Kakor znano, je grof Badeni preložil sedež dež. zbora iz Poreča v Pulj, grof Thun pa v Koper, ker slovanski poslanci niso hoteli v Poreč. Kakor se zatrjuje, snide se dež. zbor zopet v Kopru, in vlada mu predloži načrt zakona, s katerim se določi kot bodoči sedež mesto Pulj.

Vojska v Južni Afriki. Novo leto ni nič sreče prineslo Angležem v Južni Afriki, čeprav bi je potrebovali prav mnogo. Prepustiti so že morali v tem letu Burom glavno mesto Bečuane, Kuruman, nadalje Colesberg, kojega pa je general Freuch oblegal, dokler ga niso Buri pošteno napodili. V veliki nevarnosti sta tudi mesti Makefing in Lady-smith, o kojih se vsak dan pričakuje, da padeta v roke Burov.

Dopisi.

Iz Sevnice. (Naše bralno društvo.) Večina slovenskih čitalnic na Spodnjem Štajaru ima namen, da si najprej oskrbijo dobro slovensko časopisje in potem se le nemško. A pri nas je to drugače. Naš odbor bralnega društva je izdal preteklo leto za časopisje in drugo berilo 280 K. Ali naše bralno društvo je komaj tretjino te svote izdalo za slovensko časopisje. Ko so si nekoč razlagali, da je «Slovenec» v nekem članku izjavil, da vsa posvetna gospoda pripada k liberalni stranki, je to naš odbor tako užalilo, da je potem pri zboru soglasno sklenil, da se mu koj naročnina ustavi. Ravno tako se je morala umakniti iz naše čitalnice tudi «Edinost», «Kmetovalec», «Domoljub», in še več drugih slovenskih listov. Tako ravnanje se mi zdi jako malo umestno. Vsled tega je tudi odbor sam kriv, da je udov bralnega društva iz

Bogati židje v mestu, uhvateni od njene čarobne krasote, prosili so jo za roko; ali židovka je ostala neobčutljiva za norost svojih čestilcev in za besede in svete svojega očeta, ki jo je silil, da bi si izvolila moža, preden postane sama tu na tem svetu. Vedno je bila hladna in tiha in ni dala na znanje s skrivnostnim vedenjem svojim nič drugega, kakor sklep, da ostane svobodna.

Končno je prišel neki dan eden izmed njenih čestilcev k Danijelu. Nevoljen je že bil, da ga Sara vedno zametuje in da ne mara za njegove prošnje. Vrh tega je sumil, da je večna ta žalost gotovo znamenje kake tajnosti, katero je skrivala v svojem srcu. Rekel je Danijelu:

«Veš, Danijel, kaj se med našimi brati skrivnostnega govori o tvoji hčeri?»

Žid je povzdignil za trenutje oči od nakla, ustavil svoje večno klepanje in vprašal, ne da bi se najmanje ganutje opazilo v njegovem obrazu:

«In kaj govorijo o njej?»

«Pravijo», nadaljeval je goreči ljubimec, «pravijo... jaz to vem... mnogo rečij... Med drugimi, da je tvoja hči zaljubljena v... kristjana...»

Ko je dospel do tega mesta, umolknil je ljubosumni ljubimec Sarin, da bi videl, kak utis so učinile njegove besede na Danijela.

Danijel je povzdignil iznovič oči, gledal mu nekoliko trenutkov naravnoč v obraz, ne govoreč besedice, in obrnivši potem oči na naklo, da bi nadaljeval v prenehanem delu, dejal je:

«A kdo pravi, da vse to ni laž?»

«Ti, kateri so ju nekoč videli razgovarjati se vkup tu na ulici, ko si ti sedel v tajnem zboru naših rabinov», rekel je s posebnim naglasom mladi žid ves začuden, da ni imelo ne prejšnje sumničnje, ne zdajna njegova trditev nobenega učinka na Danijela. Ta ni prenehal v svojem delu. Imel je oči uprte na naklo, na katerem je, odloživši kladivo, s pilico začel gladiti kljupo kovovo kakor lišp. Za trenutje je molčal; potem je pa začel govoriti z zamolknim, pretrganim glasom, kakor bi usta zbirala le mehanično misli, katere so krožile po njegovi glavi.

«Ha, ha, ha!» rekel je, smejoč se čudno, zbudljivo... Tedaj se zanaša ta kristjanski pes na mojo Saro, na ponos našega rodu in na palico, ob katero se opira moja starost in si misli, da mi jo zapelje!?... A vi si mislite, da to doseže?... Ha, ha, ha!» nadaljeval je v enomer, govoreč s seboj in neprenehoma se smejoč, dočim je pilica njegova škripala vsako trenutje silneje, zarivajoč se v kovino s svojimi zobčki, «Ha, ha, ha!» ubogi Danijel, bodo rekli naši, da

že nori! A čemu pa je treba temu umirajočemu, onemoglemu starcu tako krasne hčerke, če je ne ume varovati pred pohotnimi pogledi naših sovražnikov?!... Ha, ha, ha!... Misliš znabiti, da Danijel spi?... Misliš morda, če ima moja hči ljubimca... kar bi vsekako utegnilo biti, in če je ta ljubimec kristjan, in če jo hoče znabiti ugrabiti, in če ž njo uide, kar je vse mogoče... in ako na primer pobegne ž njo jutri, kakor se to zgodi včas, misliš... da bi si dal oropati Danijel ta zaklad, misliš, da bi se ne maščeval?!«

«Ali», zaklical je mladi žid segajoč mu v besedo, «veš znabiti? ...»

«Vem», rekel je Danijel, ter ga sunil v hrbet, «vem več kakor ti, ki ne veš nič, in nič bi tudi ne vedel, ako ne bi prišla ura, kedar ti vsi povedó... Z Bogom! Oznanj našim bratom, da bi se brzkobrž sešli... Nocoj okolu dveh ali treh bodem pri njih!»

To rekši, potisnil je Danijel mladega žida na ulico; na to je pobral zopet svoje orodje in začel čisto mirno zapirati z dvojnimi zapahi okovane dveri svoje prodajalnice.

Hrušč, kterege so naredila vrata skrtajoč in škripajoč v svojih tesnih stečajih, je zabranil, da ni bilo slišati šuma na oknu, ki se je zaprlo v tem trenutju nagloma, kakor bi se bila Sara ravnokar odmaknila od njega.

(Konec pride.)

kmečkemu stanu tako malo. Kar se tiče fantov, bodisi kmečkemu ali gosposkemu stanu, je bil do letos še samo eden vpisan za udebralnega društva, kar je v resnici prav žalostno. Drugi udje zopet odpadajo. Imel sem preteklo leto večkrat priliko govoriti s tem ali z onim udom bralnega društva ter sem ga vprašal: „Ali greš kaj v čitalnico pogledat?“ Odgovorilo se mi je: nič; nadalje pravi: Letos sem še plačal, ali, da bi šel v čitalnico, tega veselja nimam več, ker ne morem dobiti nič prida v roke. Če si pa izposodim kaj, zopet ne dobim drugo, kakor «Narod.» Sl. odbor! Vi ste krivi, da se v Vašem bralnem društvu tako malo čita, in da ljudstvo ostane vsled tega še vedno v svoji zaspanosti. Ne ve, kaj je politika in kaj narodnost. In ravno zaradi tega se v našem trgu polni šulferajnska nemška šola s slovenskimi otroci, kar je gotovo največji škandal za celi sevniški okraj. Nadalje, zakaj naši posestniki gledajo mirno nemško uradovanje pri davčnem uradu in zakaj tako pridno zahajajo k nemškemu trgovcu g. Schalku? Vse to kaže na narodno nezvednost našega ljudstva. Naše bralno društvo pa tudi samo dremlje. Že dolgo časa opazujem našo čitalnico, ali tega se ne spominjam, da bi naša čitalnica priredila katero veselico ali poučni govor. Opozarjam udebralnega društva, da naj vsaj oni v tekočem letu storijo svojo narodno dolžnost. Zahtevajte odločno pri odboru, da se izvržejo ničvredni nemški časniki in nadomestijo z dobrimi slovenskimi. Posebno bi bilo dobro, da bi se «Slov. Gospodarja» in pa «Domovine» naročilo več števil, ker se po teh dveh listih v naši čitalnici najbolj poprašuje.

Selnica ob Dravi. Skoraj bode leto, odkar je prejšni naš župan, privandran Nemeč, odstopil, ter zapustil nasledniku občinsko blagajno polno dolgov. Menil je menda izprva, da zadostuje za županstvo biti Nemeč in slovenske domačine prezirati, a da mora skrbeti tudi za blagor in napredek občine, tega menda ni vedel. Naša vas je pod njegovim županstvom zaostala daleč za drugimi in novi župan ima opravka v obilici, da zamujeno vsaj nekaj popravi. Akoravno pa že sedi skoraj jedno leto na županskem stolu in gotovo več brižnosti kaže za županske dolžnosti nasproti občini — čast komur čast, akoravno ni našega rodu — se vendar ni nič storilo, da bi se zadostilo najnujnejši potrebi, da bi se nadomestil občinski studenec, ki zdravstvenim zahtevam naravnost nasprotuje, z boljšim studencem. Cela vas skoraj zajemlje iz njega pitno vodo, vsak z lastno posodo: vzemimo slučaj kake kužne bolezni, davice itd., kako lahko se na ta način okuži, voda v studencu in po vodi cela vas. Ali je gospod župan s svojim sicer bistrim vidom to občinsko potrebo zapazil, ne vemo, ali slišal bi to že lahko od drugih. Kakor mu bode tudi gotovo znano, je nekdo hudomušno vrgel v studenec že več dni poginjenega krokarja; občina je morala studenec osnažiti; ali se je zoper hudomušnega oškodovalca postopalo pri povrnitvi stroškov z vso strogostjo? Bodemo videli, saj je vse v račun postavljeno; da bi se občini na take načine škodovalo, nikakor ne trpimo.

Baje dobimo tudi novo šolsko poslopje, ki pa bode ravno tako ponesrečeno, kakor dosedajno, ki se je še pred ne dolgem času stavilo pod vodstvom nemškega županstva in ravno takega krajnega šolskega sveta. Kaj ne, dragi bralec, šolsko poslopje staviti tik gnoja, kaj takega se more izcimiti le v glavi, ki za domačijo nima smisla. Nanovo nameravano šolsko poslopje črez malo časa tudi ne bo več zadoščalo potrebam. Tega pa se menda že celo nihče ni domislil, da prostori, ki niso sposobni za učilnice iz zdravstvenih oziroradi gnojnice pod okni, iz istega razloga ne bodo sposobni tudi za učiteljska stanovanja, in nadalje da je nujno potrebno, da otroci dobijo kmalu pitne zdrave vode; zdaj hodijo po sosednih hišah šolarčki za vodo prosjačič; iz občinskega studenca more pa zajeti samo isti vode, ki si prinese čeber in vrv s seboj!

Tudi na pošti si je želeli marsikaj drugače! Ne vemo, kako da ne dobivamo mi zunaj vasi pisem na dom; pisma leže, ako slučajno kdo ne pride vprašat, dalj časa na pošti, ali bolje rečeno v prodajalnici poštarja, kjer jih lahko nadzoruje tudi trgovinski učeneč. Na ta način zaležijo pisma, ki mi naznanjajo kaj važnega, kakor mogoče smrt svojih dragih, po jeden mesec in tako svojega namena tudi ne dosežejo!

Slišali smo tudi, da so nekteri sprožili misel osnovati v Selnici gospodarsko podružnico, da govorilo se je celo o mlekarški zadrugi, katerih prva bi naj poljedelca podučevala in mu pomogla v gospodarstvenih stvarih, druga pa mu donášala trajni dobiček za živinorejo.

Pozdraviti moramo te dobro namene, ker prepotrebne bi bile dotične zadruge, ali dvomimo kar naprej, da bi se dalo z lahka kaj takega osnovati; nemčurji, kakor privandrani Nemci so namreč najhujši nasprotniki vsakemu razvitku in poduku domačinov, ker jih kot nevedneže ložje molzejo in v svojo oblast spravljajo; gotovo bodo tudi pri tej priložnosti svojo nasprotstvo pokazali, da bi se jim domačini vsaj enkrat vsedli na limanice.

Sv. Trojica v Slov. gor. Imamo jo, kmetijsko zadrugo pri sv. Trojici v Slov. gor., prvo v šentlenskem okraju. «Katoliško-politično društvo» za okraj sv. Lenart v Slov. gor. sklicalo je preteklo sredo zaupni shod, povabilo g. I. Kača in zadruga je bila ustanovljena. Zbralo se je veliko število najboljših kmetov sv. Trojice in okolice, dasi so nasprotniki na vse kriplice kmete odvrčevali od shoda ter jim zadruge slikali kot žive skrate, ki bodo premoženje njihovo kar požirali.

Vrli Kač je pa v dolgem, izbornem govoru pričujoče kmete povsem prepričal, da je združenje kmetijskega stanu neobhodna potreba, sicer v malo letih kmet popolnoma propade. Slika žalostne razmere na Hrvaškem, kjer kmet dela za grajščaka, kjer židovski Mažari delajo s Hrvatom, kakor mačka z mišjo. Omenja rodovitne Italije, kjer pa vlada največja lakota med kmeti, ki se živé ob salati in polenti ter spomladi z lastavicami vred v trumah vrejo v naše kraje za kruhom. Omenja kranjske Dolenjske, kjer so se izselile cele vasi. Kaj je krivo vsemu temu? Sovražnik jih je prehitel, izsesal, izkoristil. Taka preti tudi nam. Država sama nam ne more pomagati, če bi nam odpisala tudi vse davke — na jedni strani bi dala, na drugi bi morala vzeti — zato: pomagajmo si sami in združimo se. Doslej kmetje nimajo nobenih pravic, na Nemškem pa jih imajo in sami odločujejo v svojih zadevah, ker so združeni. Švica je najbogatejša država, da celo Rusijo zalaga z denarjem, tam ni bogatinov ni siromakov, ker so kmetje združeni, cela država je kmetijska zadruga.

Če se kmetje pri nas ne združijo, v dvajsetih letih ne bo nobenega kmeta več. Vinogradi nič ne rodijo, cena žitu je nizka, tudi živina nima nobene cene in to so glavni stebri kmetijstva. Če se pa združimo, ne bo se prodal niti liter vina kakor iz naše kleti in po tisti ceni, kakor bomo mi hoteli. Ceno žitu bomo mi odločevali. Recimo: Zadrugniki imajo 30 parov volov prodati. Naznanijo svoji zadrugi, zadruga naznani «Zvezi» in ta pa na Dunaj, v Trst, Berlin itd. mesarskim zadrugam. Doslej državo zalagajo z vsemi potrebnimi živili samo judje in država mora drago plačevati, odslej pa bi država kupovala od zadrug.

Omenja nadalje razna zavarovanja in sicer v slučaju onemoglosti, za živino in zoper točo. Kmet mora biti zavarovan, ker država nam ne bo dajala pokojnine kakor uradnikom; če bi država dala kmetu penzijo na stara leta, morala bi ga pri njem vzeti! Z eno krono smo lahko vsi zavarovani, kdor bi onemogel, dobil bi vsak dan eno krono. Obnemoreta oče in mati, izgovorita si prevzitek in ta tlačí nju in mlada dva. Če bi pa bila zavarovana, dobila bi po eno krono

vsak dan, posestvo lahko ceneje prepustita. Če bo kmet zavarovan, ne bosta hlapec in dekla službe iskala po mestih, temveč pri kmetu, ne bodo hodili naši sinovi na ptuje, doma bo imel dovolj kruha in če je zavarovan, ostal bo doma. A združiti se moramo! 800.000 slovenskih kmetov nas je in če se združimo vsi, bo v naših vrstah velikanska moč, takrat bomo prišli do svojih pravic, sedaj pa nam le govori: Neumni kmet, plačaj pa molči! Zasukelo je po veliki dvorani, ko je požrtvovalni Kač končal svoj govor, od vseh strani je žel navdušeno pohvalo, katero je tudi zaslužil.

Sedaj se prične snovati zadruga. Pristopnina znaša 2 K, deležnina pa 12 K. Gsp. Kač opomni ter razloži, da ta denar ni zavržen, vsakteri zadrugnik dobi knjižico, kjer je natančno vse zapisano, denar pa na obresti naložen. Pristopilo je na mesti 43 zadrugnikov, kateri so izvolili dva odbora, ki ju objavljamo na drugem mestu. Zadruga je ustanovljena, ima izborna vodstvo, zlasti celo izurjenega in praktičnega tajnika. Ko bo zadruga registrovana, prične delovati. Najprvo priporoča gsp. Kač, naj si naroči umetnega gnojila, zatem naj prosi za učitelja živinoreje, za dva učitelja ki bi pregledala vinograde, slednjič naj prosi za kulturnega inženjera.

H koncu še spominja gsp. Kač zbrane kmete, naj nikar ne mislijo na konsumna društva, katera so neumestna pri nas ter prav lahko spravijo kmeta na kant, temveč vsi zadrugniki kmetijske zadruge zavežejo se s trgovcem, da bodo vsi pri njem kupovali, trgovec se pa mora zavezati zadrugnikom prodajati svoje blago za nekaj procentov ceneje. Tega so se tudi poprijeli naši kmetje ter sklenili kupovati zlasti samo pri trgovcih pri Sv. Trojici, ki so tudi zadrugniki. Vam dragi slovenski kmetje kličemo: pristopite vsi h kmetijski zadrugi in Vi boste postali gospodje ne pa Trojičarji! Vam pa, dobro znanim nasprotnikom trojiškim, ki toliko rujete proti zadrugi, Vam ki ste kot pijavke izsesali našega kmeta ter ste obogateli od njegovih žuljev, Vam pa kličemo: Prišel bo čas, morda je že blizu, ko se bodo naši kmetje obrnili od Vas in če Vas oni zapustijo, kaj potem?! Vi še nas boste prosili, da bi Vas sprejeli v zadrugo, a mi Vas ne bomo hoteli ker ste nasprotniki vere, naroda in kmetijskega napredka in blagostanja!

Iz Ruš. (Gledališče v mariborskem «Narodnem domu.») Odkar je v mariborskem Narodnem domu jelo biti živo, sem imel že tudi priliko, videti gledališčni oder in občudovati igranje tamošnjih diletantov. Kakor so se ti-le kretali dovršeno, tako odgovarja tudi oder največjim zahtevam. Velik je, zraven tega pa tako bogato in tako krasno opremljen, da je za vse skrbjeno, naj se igra, kar se hoče. Kaj so pač naše borne deskice po kmetih v primeri s tem razkošjem! Oh, kako veselje mora biti, nastopiti na takem odru, a kakšno bi se le bilo, videti na njem domače igralce, premaknjene iz navadne bornosti v tako ponosne prostore! In porodila se mi je naslednja misel. Na Slov. Štajarskem, kar ga smemo šteti v obližje mariborsko, imamo par diletantskih društev, ki igrajo prav dobro in bi igrala še mnogo boljše, ako bi oprava ne bila tako skrajno skromna; tudi je ljudstvo doslej kazalo za gledališčne predstave veliko zanimanje; najljubši del zabave mu je. Boga hvalimo, da je tako, da ljudstvo plemenito zabavo ljubi. Radi tega pa bi se mu naj z odra duševna hrana dajala prav pogosto in najboljšo pripravljena. Izrekam torej prošnjo: ali bi slavni odbor mariborske Posojilnice ne hotel tudi drugim slovenskim gledališnim društvom prepustiti oder? Kar se tiče na kmetih igralcev, bi ne delalo nikake težave, da bi na mariborskem odru se dalo nastopiti. Najprej se vadijo doma na svojem odru, dokler ne znajo, na dan predstave pa se naredijo na mariborskem odru dve vaji, jedno dopoldne, drugo popoldne; potem bi pa menda že smeli srečo poskusiti. Tako diletantsko

društvo bi tisti dan potegnilo pol fare za seboj v Narodni dom, pomnožilo pa bi se število gledalcev še izdatno po Mariborčanin in sosedih. Opisana navada bi diletantom dokaj povečala veselje do igranja, ter povzročila med društvu tekmovanje, ki bi gledališčni umetnosti gotovo ne bilo na kvar; mariborskemu dramskemu društvu pa bi menda tudi ne bilo neprijetno, če bi se včasih moglo malo oddehniti. Vrhu tega pa bi bilo še to velikega pomena, da bi Narodni dom družil daljne in bližnje sinove in hčere, knetske in gospodske, da bi narodu bil v resnici drag dom.

Zreče. (Volitve v občinski odbor) so se vršile dne 17. novembra 1898. Ker so pa Nemci propadli, vsled tega je pet nemških Slovencev ali pet slovenskih Nemcev vložilo pritožbo zoper volitev. Njihovi razlogi bili so po našem prepričanju ničevi. V Gradcu so pa pritoževalcem vendar-le šli na roko ter so volitev za vse tri razrede razveljavili za voljo tega, ker je volitveni razglas bil baje predolgo časa nabit na črni tabli pri občinski pisarni. Nove volitve vršile so se dne 12. aprila 1899. Sedaj so Nemci na pomoč poklicali vse Pohorje pod Resnikom. V političnih zadevah nedolžni gospodarji so pri zajutreku v Vavknah sedli na limanice ter stopili vsled nevednosti v vrsto naših nasprotnikov. K nemu gospodarju so Nemci poslali nekega hlapca, ta ni hotel, ker ni smel iti iz hiše brez pričakovanega volilca. Toti sirotek je na volišču Nemcem skrbel za jezo, drugim pa je s svojim glasovanjem pripravil vesele trenutke razvedrila in smeha. Takšni stebri so podpora za nemštvo v Zrečah. Cvet gospodarjev pa se je držal krepko in hvalevredno. Nasledek je bil, da so Nemci propadli na vsej črti, t. j. samo v tretjem razredu, ker v drugem in v prvem razredu niso imeli upanja do «zmage» in torej tudi svojih «kandidatov» niso nastavljali. Ali nemirni duh noče mirovati. Znovič so se nekateri pritožili, češ, neka pooblastila so bila podpisana s svinčnikom. Na podlagi tega so orožniki ali žandarji morali preiskovati pri vdovah veljavnost podpisov. Vse se je našlo v redu, kakor to zahteva postava. Svojih Nemci niso tožili, kako da so k nekež vdovi poslali fanteka z naročilom, naj vdova podpiše. Nezvedena sirota je vstregla, postala je Nemka, a menda še danes ne ve, kdo vse da se je pod njenim podpisom podpisal za pričo, kakor to določuje postava, ki pravi, da pooblastiteljica in dve priči morajo podpisati ob enem. Na slovenskih pošteno pridobljenih pooblastilih so Nemci hoteli najti dlako, glede svojega pooblastila pa so bili kar tiho. Razlogi v pritožbi bili so torej zopet za nič. Ali v Gradcu so gospodje modrejši. Zasledili so, da se je volitven razpis baje za tri dni prehitro vzelo s črne table na občinske hiši! Koliko da je na tem resnice ali pomote, tega slovenski volilci ne morejo vedeti. Volitve so pač ovržene! Sedaj so volitve občinskega zastopa razpisane za 25. dan januarja. A v razpisu ni naznanjena ura, ob kateri se bo vršila volitev iz posameznih razredov. Kdo je tej pomanjkljivosti kriv? Saj gospod župan gotovo nima namena, da bi nagajal in kljuboval. In prorokuje se, da bo ta razpis nov razlog za razveljavljenje prihodnjih volitev za občinsko zastopništvo. Možje, gospodarji, davkoplachevalci! Dne 25. januarja pridite v občinsko pisarnico glasovat vsi, nobeden naj se ne skriva za peč! Zmaga mora biti naša! S svojim glasovanjem pokažimo, da se z vsemi močmi oklepamo gesla: Vse za vero, dom, cesarja!

Z Murskega polja. Novo leto je napovedovalo svoj nastop. Sneg, ki je padel za to zimo, je bil pokrit z ledeno skorjo, katera se je udirala od dežja, nanj padajočega. Po polju so bile vsled tega setve v nevarnosti segniti, ker radi ledene skorje ni mogel pristopiti zrak. Ob koncu starega in začetku novega leta pa je topli jug raztopil sneg, in je v malo dneh bila po potokih zdatna povodenj, katera je tu in tam tudi preplavljala

polja. Zamrznela reka Mura z debelim ledom se je pa ob nastopu vode iz pritokov začela vzdigovati in ledene plošče so se kupičile v kupe hribčekom enake in zavezavale tok vode in pretile z nevarnostmi. Lastniki mlinov kakor tudi drugi so zavžili dokaj straha. Mlini, ki niso bili iz Mure iznošeni v soboto pred starim letom, so se morali pospraviti v nedeljo na starega leta dan. Kjer se to ni storilo, šla je voda notri. Novo leto nam je na Murskem polju prineslo še drugo nesrečo. Kakor prejšnje leto na več krajih, tako je izbruhnil tudi letos dne 2. prosinca ogenj v Zgornjem Krapju na najbolj nevarnem prostoru. Brezdvomno je tukaj hudobna roka vmes. Ogenj je bil nastavljen na južni strani in kdor pozna vas Krapje, ugane takoj, da bi imel upepeliti celo vas, ki ima hiše in druga poslopja postavljena tikoma. Pa ljubi Bog je čuval s svojo roko nad nami in zaščitnik sv. Florjan, v kojega stavijo gasilci veliko zaupanje. Domače cvensko gasilno društvo je bilo hipoma na pogorišču s svojimi štirimi oddelki, vsak oddelek s svojo brizgalnico. Istotako so prihitela na pomoč še gasilna društva Lukavci, Vržej, Noršinci, Križevci, Ključarovci in Ljutomer. Tem se je pridružilo lepo število drugih pridnih delavcev in delavk. V varnost so prišli trije orožniki, posebno pa ljudstvo je bilo oveseljeno, da je prišel na pogorišče tudi c. kr. glavar iz Ljutomera. Ker je pihal močan jug, je ogenj strašno razsajal ter nesel goreče utrinke po celi vasi, a ljubi Bog in delavni ljudje so storili, da so le trem posestnikom zgoreli škodnji s krmo ter vozne in druge oprave. Dobri Bog povrni stotero vsem veliki trud. H koncu še bodi omenjeno, v čast našim gasilcem, da so pri požaru na Cvenu 18. nov. l. l. presekali goreč, s slamo krit hlev, ki je bil natlačeno poln s krmo in sicer presekali tako, da je hleva le zgorela tretjina. Zveza gasilnih društev za ljutomerski okraj je pri občnem zboru v Stročji vesi dne 26. novembra lanskega leta odlikovala vodjo plezavcev J. Slaviča ter plezavca A. Trojnarja in Antona Krambergerja, gasilca noršenskega gasilnega društva. Gasilec.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Imenovanja. Dr. Fran Glas, sodnijski pristav v Ptujju je imenovan sodnikom istotam. Zato mesto je bilo mnogo starejših in v višjih službah stoječih uradnikov, a dobil jo je dr. Glas, ker je odločen nemški nacionalc. Slovenski listi so imeli z njim že veliko opraviti. Ker je pristav dr. A. Boscheck, ki je bil zmožen slovenščine, prestavljen kot državnega predsednika namestnik v Ljubno med Nemce, ni sedaj v Ptujju pri sodnji uradnika, popolnoma zmožnega z besedi in pisavi slovenščine. Kako naj sodnik sodi, če ne razume jezika strank? — Sodnik v Šmarju g. Juri Kristof je imenovan deželno-sodnim svetnikom ter ostane v Šmarju, isto imenovanje je dobil tudi sodnik slovenjegraški pl. Sokoll. — Davčni adjunkti so postali praktikantje F. Presinger, F. Topolnik in H. Drogenik.

Narodni učitelji, pozor! Marburgerca prinaša v št. 2 iz št. Ilja v Slov. goricah naslednji dopis: Opozarjamo nemške učitelje, ki imajo usposobljenost tudi za slovenski poučevalni jezik, na nadučiteljsko mesto na tukajšnji štirirazredni dvojezični šoli, ter jih pozivljamo, da prosijo za to mesto. Prošnje se morajo vložiti do 31. januarja. Št. Ilj ima železniško postajo, poštni in brzovjavni urad, zložno zvezo z Mariborom ter se predlaga, da se uvrsti v drugi plačilni razred. Mi pa pravimo: Narodni učitelji z najboljšimi spričevali naj se sedaj žrtvujejo ter potegujejo za to velevažno mesto. Sicer pride šola v roke kake osebe, ki bo v nemčurski politiki velikan, v vzgojevanju in poučevanju pa pri-tlikovec.

Most čez Dravo mislijo zidati iz Vuhreda v Marenberg. V Marenbergu se bo zidalo novo sodiščno poslopje.

Zadavil se je v Brežicah 30. decembra pr. l. Janez Hotko s kosom govedine v gostilni pri Druškoviču. Slučajno ni bilo nobenga zdravnika doma, in je nesrečnež med potom v bolnišnico umrl.

Okrajni zastop marenberški je naredil za tekoče leto 1900 lep proračun. Do-hodkov bo imel približno 1536 K, izdati pa misli 16.110 K. Ker hoče več izdati, kakor pa bo dobil, zato je sklenil 33 odstotkov doklad. Čujte, 33 odstotkov doklad v marenberškem okraju! Sedaj pa Vas, slovenski kmetje vprašamo, kaj je storil okrajni zastop v preteklem letu? Koliko cest Vam je popravil? Koliko potokov uravnal? Kaj je storil za živinorejo, kaj za lesotrštvo? Ali sploh veste, kaj je storil za Vas? Toraj ne veste? Mi tudi ne! Zato pa, slovenski kmetje, pustite vse one znane gospode iz trgov, naj si ti vladajo svoje trge, sami pa si izvolite slovenske može ter si sestavite slovenski okrajni zastop! Ne udajte se nemškimi hujskačem!

Ponikva. Poroča se nam: Umrl je po dolgi mučni bolezni dne 27. dec. Jakob Sovič, posestnik v Ostrožnem pri Ponikvi, star 65 let. Bil je blagega srca, vrl narodnjak in dober gospodar. Naj v miru počiva!

Pri Malinedelji je umrl na dan novega leta g. Blaž Korošec, po domače Kralič, oče spoštovanega okr. zdravnika v Kranju, gosp. Antona Korošca.

Iz Zič pri Konjicah na pišejo: Vlč. g. J. Zidanšek, profesor v Mariboru je za tukajšnjo čitalnico in šolarsko knjižnico podaril knjige »Jeruzalemski romar«, za kar se mu izreka prisrčna zahvala. — Pokojni Juri Železinger, posestnik v Žičah je volil 30 gl. za uboge tukajšnje šolarčke. Preskrbi se jim nekaj obleke, obuvala in knjig. Šolska mladina izkazuje hvaležnost z molitvijo. Našo solo in čitalnico priporočamo naklonjenosti rodoljubov, ker sta vsled slabih tukajšnjih gmotnih razmer zares podpore potrebni.

Pristava. Rodoljubi in prijatelji šolske mladine so omogočili, da se je obdarilo trinajst revnih učencev oziroma učenec tukajšnje šole s toplimi spodnjimi oblačili in da dobiva na dan desetorica otrok toplo kosilo. V imenu obdarovanih se dotičnim dobrotnikom tem potom iskreno zahvaljuje šolsko vodstvo v Pristavi.

Za olepšanje šentkriške cerkve na Slatini je daroval cesar 1000 K.

Z nožem. V gostilni pri vulgo turški mački v Celji je napadel v petek večer pred sv. tremi kralji zidar Vratnik po domače Lipčev vsled nekega prepira svojega tovariša z nožem ter ga pri očesu nevarno ranil.

V Slovenski Bistrici so pri volitvi v okrajni zastop iz veleposestva zmagali Nemci.

Zopet grozna nesreča. Od Sv. Marka pri Ptujju: Nismo se še oddahnili groznega utisa zaradi ustreljenega Feguša, že se je zgodila druga nesreča. V ponedeljek 8. t. m. zvečer okoli pol 9. ure so šli fantje iz gostilne proti domu ter se grede nekaj sprli. 20 letni Vid Bezjak, po domače Štefov, je druge miril, naj ne krikajo mimo cerkve in sole ter naj se spravijo. A jedva 20 korakov od Štefovega doma zjezi se Matečev Jože zopet ter zabode nesrečnega Vida z nožem v vrat. Hipoma je privrela kri iz prerezane srčne žile. Nezavestnega fanta nesejo v očetovo hišo. Hitro gredo po duhovnika, a le sv. poslednje olje mu še morejo dati, in kmalu potem je bil fant mrtev. Jože Matečev pa je zbežal v noč. Odhitel je ves preplašen k svoji materi v Meretince v sosedno župnijo Sv. Marjete ter jih prosil rekoč: Mati idite gledat, kako je onemu fantu, zbila sva se. Uboga mati pride danes povpraševat po bolniku, a malone omedli, ko vstopi in vidi mrliča na odru. — Oj nesrečno žganje! Mladina slovenska, varuj se ga in srečna bodeš časno in večno. Izogibajte se gostilne in ostanite o večerih doma. Noč ima svojo moč!